

LANG. CODE

10

प्रश्न-पत्र—I / PAPER—I

मणिपुरी भाषा परिशिष्ट / MANIPURI LANGUAGE SUPPLEMENT

भाग IV & V / PART IV & V

परीक्षा पुस्तिका संकेत

Test Booklet Code

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ संख्या 20) पर दिए गए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page No. 20) of this Test Booklet.

I

मणिपुरी में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका के पृष्ठ संख्या 2 व 19 देखें।

For Instructions in Manipuri, see Page Nos. 2 and 19 of this Booklet.**परीक्षार्थियों के लिए निर्देश :**

1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका का एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग—IV (भाषा—I) या भाग—V (भाषा—II) मणिपुरी भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
2. परीक्षार्थी भाग I, II, III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग—IV व भाग—V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं उत्तर-पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल काले/नीले बॉलपॉइंट पेन का प्रयोग करें।
5. इस भाषा पुस्तिका का संकेत **I** है। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका का संकेत, उत्तर-पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो, तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं तथा प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग—IV : भाषा—I (मणिपुरी) (प्रश्न सं० 91-120)
भाग—V : भाषा—II (मणिपुरी) (प्रश्न सं० 121-150)
7. भाग—IV में भाषा—I के लिए 30 प्रश्न और भाग—V में भाषा—II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल मणिपुरी भाषा से सम्बन्धित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा—I और/या भाषा—II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) मणिपुरी के अलावा है/हैं, तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लें। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन-पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
8. परीक्षार्थी भाग—V (भाषा—II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा—I (भाग—IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
9. रफ़ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर-पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

Instructions for Candidates :

1. This Booklet is a Supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part—IV (Language—I) **OR** Part—V (Language—II) in **MANIPURI** language, but **NOT BOTH**.
2. Candidates are required to answer Parts I, II, III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
3. Questions on English and Hindi languages for Part—IV and Part—V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
4. Use **Black/Blue Ballpoint Pen only** for writing particulars on this page/marking responses in the Answer Sheet.
5. The CODE for this Language Booklet is **I**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Test Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
6. This Test Booklet has **Two** Parts, IV and V, consisting of **60** Objective-type Questions and each carrying 1 mark :
Part—IV : Language—I (Manipuri) (Q. Nos. 91-120)
Part—V : Language—II (Manipuri) (Q. Nos. 121-150)
7. Part—IV contains 30 questions for Language—I and Part—V contains 30 questions for Language—II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Manipuri Language have been given. **In case, the language(s) you have opted for as Language—I and/or Language—II is a language other than Manipuri, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The languages being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.**
8. **Candidates are required to attempt questions in Part—V (Language—II) in a language other than the one chosen as Language—I (Part—IV) from the list of languages.**
9. Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
10. The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____

Name of the Candidate (in Capitals)

अनुक्रमांक (अंकों में) : _____

Roll Number (in figures)

(शब्दों में) : _____

(in words)

परीक्षा-केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____

Centre of Examination (in Capitals)

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____

Candidate's Signature

निरीक्षक के हस्ताक्षर : _____

Invigilator's Signature

Facsimile Signature Stamp of Centre Superintendent _____

LANG. CODE

10

পেপৰ—I

I

মণিপুৰী লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট

ভাগ—IV অমসুং V

হায়রক্ৰিফাওবা টেষ্ট বুকলেট অসি হাংদোক্ৰনু।

বুকলেটশিগী নীতি-নিয়মশিং (Instructions) (লমাই 19 অমসুং 20) অসি য়ান্না চেকশিনা পাউ।

কেন্দিদেটশিংদা পীবা ইন্ট্ৰাক্শনশিং :

- বুকলেটসি মণিপুৰী লেঙ্গুয়েজদা পাৰ্ট—IV (লেঙ্গুয়েজ—I) নত্ৰগা পাৰ্ট—V (লেঙ্গুয়েজ—II) দা পৰিক্ষা থানিংবা কেন্দিদেটশিংদা মক ম্যেন টেষ্ট বুকলেটতগী সপ্লিমেন্ট অমনি। অনিমক্তি পুন্না পৰিক্ষা থাৰা য়ারোই।
- কেন্দিদেটশিংদা ম্যেন টেষ্ট বুকলেটতগী পাৰ্ট—I, II, III অমসুং মখোয়না খনবা লেঙ্গুয়েজশিংদগী পাৰ্ট—IV অমসুং পাৰ্ট—V কী পাউখুম পীবা দরকার লৈ।
- ইংৰাজি অমসুং হিন্দী লেঙ্গুয়েজশিংগী পাৰ্ট—IV অমসুং পাৰ্ট—V ৰাহংশিং ম্যেন টেষ্ট বুকলেটতা পীৰে। লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্টশিংদা মক তোঙান্না হংবা য়াই।
- লমায়সিদা পাৰ্টিকুলাৰসিং ইননবা ব্লেক/ব্লু বোল পোইন্ট পেনখক্ৰংমক শীজিনৌ।
- লেঙ্গুয়েজ বুকলেটশিগী কোডতি I নি। অস্ৰ শীটকী সাইড—2 দা ইরিবা কোডতুগা অমসুং ম্যেন টেষ্ট বুকলেটতা ইরিবদুগা লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট বুকলেটকীশিগা চপ মানবৰা হায়না য়েংউ। মান্দবা থোক্ৰবদি কেন্দিদেটনা খুদজা লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট বুকলেট অদু শীন্দোক্ৰবা ইনভিজিলেটৰদা ৰিপোর্ট তৌগদবনি।
- বুকলেট অসিগী পাৰ্ট অনিনি IV অমসুং V। মসিদা ৰাহং অমমদা মাৰ্ক অমা পীবা ৰাহং 60 যাওই :
পাৰ্ট—IV : লেঙ্গুয়েজ—I (মণিপুৰী) (ৰা : 91 দগী ৰা : 120)
পাৰ্ট—V : লেঙ্গুয়েজ—II (মণিপুৰী) (ৰা : 121 দগী ৰা : 150)
- পাৰ্ট—IV লেঙ্গুয়েজ—Iগী ৰাহং 30 যাওই অমসুং পাৰ্ট—V লেঙ্গুয়েজ—IIগী ৰাহং 30 যাওই। বুকলেট অসিদা মণিপুৰী লেঙ্গুয়েজদংগা মৰী লৈনবা ৰাহং হংই। নহাৰুা নঙগী লেঙ্গুয়েজ—I অমসুং লেঙ্গুয়েজ—II ওইনা খনবা লেঙ্গুয়েজশিংদু মণিপুৰী নত্ৰবদি লেঙ্গুয়েজদুদা ৰাহং হংবা টেষ্ট বুকলেট অমা পীনবা হায়বীয়ু। পাউখুম পীৰিবা লেঙ্গুয়েজশিংদু নহাক্ৰী এপ্লিকেশন ফোৰ্মদা ইখিবা লেঙ্গুয়েজশিংগা মান্নগদবনি।
- কেন্দিদেটশিংদা লেঙ্গুয়েজশিংগী লিষ্টতগী লেঙ্গুয়েজ—I ওইনা খনখিবদু নত্ৰবা অতোপ্লা লেঙ্গুয়েজ অমদা পাৰ্ট—V (লেঙ্গুয়েজ—II)দা য়াওৰিবা ৰাহংশিংগী পাউখুম পীবা দরকার লৈ।
- টেস্ট বুকলেটতা পীৰিবা মফমদূতদা ৰফ ৰাৰ্ক তৌগদবনি।
- পাউখুমশিংদু (OMR) পাউখুম চেদা ইগদবনি। নঙগী পাউখুমশিংদু চেকসিনা মাৰ্কতো। পাউখুমশিং হোংনবা মুক অঙৌবা শীজিন্ৰা য়াদে।

কেন্দিদেটকী মীং :

ৰোল নম্বৰ (অক্ৰ ময়েজ্জা) :

ৰাহৈদা :

পৰিক্ষাগী সেন্টৰ :

কেন্দিদেটকী সিগনেচৰ :

ইনভিজিলেটৰগী সিগনেচৰ :

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent

কেন্দিদেটশিংনা **MANIPURI Language-I**
লৌরবদি পাৰ্ট-IV গী (ব্রাহং 91-120) ফাওবগী
পাউখুম পিনবা হোৎনগদবনি ।

Candidates should attempt the
questions from **Part-IV (Q. Nos.**
91-120), if they have opted
MANIPURI as **Language-I** only.

Part—IV / কাখন—IV
Language—I / লোন—I

Manipuri / মণিপুরী

কেन्द्रিদ্‌টেশিংনা **MANIPURI Language—I** লৌরবদি পাৰ্ট—IV গী (ব্রাহং 91-120) ফাওবগী পাউখুম পিনবা হোংনগদবনি ।

দিরেক্সন : মখাগী ব্রাহংশিংসিগী মখাদা পীরিবা ওপশনশিং অসিদগী ঞ্বায়দগী চন্নবদু খল্লগা পাউখুম পীয়ু (ব্রাহং 91-105) :

91. মইহেৰৌইশিংসি বনান অমসুং খোনথোক হেনগৎহন্নবা তন্মীবদা মখোয়গী—

- (1) তন্মগী হৈশিংবা (learning skill) হেনগৎহল্লি
- (2) চুল্লা ঙাংবা হেনগৎহল্লি
- (3) ফজনা ঙাংবা হেনগৎহল্লি
- (4) লোন শিজিন্নবগী হৈশিংবদা হেনগৎহল্লি

92. লোনগী ক্লাসতা কঙ্গত্রকতিভিজম হায়বসি—

- (1) মইহেৰৌইশিংনা মান্নদবা সেম্পল কয়া নৈনদুনা ফজরবা ব্রাখল্লোন পুথোকপনি
- (2) ওজাশিংনা মইহেৰৌইশিংবু মখল মখা কয়গী মেদিয়া শিজিনহনদুনা মখোয়গী ওইবা থিওরি শাগৎপদা মতেং পাংই
- (3) মইহেৰৌইশিংনা মখোয়না ফংলকপা লৌশিং-গ্যানশিংদু লোনগী হৈশিংবা লাকহন্নবা হোংনবদা শিজিন্নে
- (4) মইহেৰৌইশিংনা তন্মদা দরকার লৈবা মচাকশিং শেম শাই-অদুগা মশাগী ওইবা অহাষা লৌশিং ফংই

93. ইন্দিয়াদা রিজনেল লোন চাওখংনবা হোংনবদা মখাগীশিংসিদগী করম্বনা শিংনবনি হায়না লৌরৌইদগে ?

- (1) মীয়ান্না খংদবা
- (2) খুদোংচাবশিং ব্রাংপা
- (3) খংবদা চমমনবা
- (4) ব্রাহনথোক (অর্থ) হনদোকপদা অরাবা

94. লোন খংবা (language acquisition) হায়বসি

- (1) দরকার লৈবা ব্রাহৈশিংদমক শিজিন্নবনি
- (2) অঙাংনা মমালোন ঙাংবদা পূক্লিং যৌগৎপিবগী মওং-মতৌনি
- (3) নৈনবদা নিয়ম নাইবা অমদি গ্রামার খংবদুনি
- (4) মীওইবগী পীথোরকপা গুণগী মতেংনা লোন তন্মনি

95. লোনগী ওজনা লোন তস্বীবসি

- (1) চিনহায় (dictation) তৌরগনি
- (2) অঙাংশিংনা ফজনা ইয়ু হায়বদুনি
- (3) অনৌবা ফজবা রাখল্লোন পিরগা
মহৈরৌইশিংদা ইহনবনি
- (4) মহৈরৌইশিংদা আর্টিকল (article) তস্মু
হায়বনি

96. লোন অমা ফজনা ঙাংগে হায়বরদি—

- (1) মহৈরৌইশিংগা বারি শান্নগদবনি
- (2) মহৈরৌইশিংনা খংদ্রবদি তুমীন্না ফমহনগনি
- (3) অরাষশিং খংদেবুগা খুদজ্ঞা অরাষশিং
চুমথোক্কদবনি
- (4) বারি শান্নবদা শিজিন্নগদবা লোন শিজিন্নবগী
খুদোংচাবা লৈহনগদবনি

97. লোন তস্বীবগী মতিকচাবা পারাগীঅহৌবসি—

- (1) তমনবগী পান্দমশিংদু মথং-মথং ইথোকপনি
- (2) মরুওইবা পোইন্টশিং শমলপনা হায়বা অমদি
মহৈরৌইশিংবু এক্তিভিতিগা লোইন্ননা পুন্নিং
থৌগৎপিবনি
- (3) পারাগী যাওফমগা লোইন্ননা হায়বনি
- (4) ব্লেকবোর্ডতা ইবনি

98. অরাংপা মেনখৎনবা তস্বীবা (Remedial teaching) হায়বসি—

- (1) ফজনা মথং-মনাও নাইনা তৌবা থবক্কি
- (2) করমহায়না তস্বীগদে তাকপনি
- (3) ওইরৌইদবা (negative) থবক্কি
- (4) থিওরিটেকেল ওইবনি

99. লোনগী হৈশিংবা (language skills) তস্বসি —

- (1) মমুংতানা শুগাইনা তাক্কদবনি
- (2) তোকখায়না তাক্কদবনি
- (3) তুনা য়েংলগা তাক্কদবনি
- (4) মতৌ তস্মদা তাক্কদবনি

100. লোন তল্লিঙৈ মনুংদা মইহেৰোইশিংনা খোনথোক খংদবগী অৰাবা থেংনৈ। মসি কৰন্না থেংনগদগে ?

- (1) ক্লাসৰুৱা লাউনা পাবনি
- (2) অঙাংশিং শান্নহনলগা মখোয়মশেন ৱাৰি শান্নহনবনি
- (3) খুদজা অৱায়া চুমথোকপনি
- (4) লোন খংবা মীশিংগী মতেং লৌৱগা অখন্নবা মথৌশিং (activities) পাংথোকদবনি

101. ৱাহংচে শেম্‌মবা মতুংদা ওজানা চাংয়েং তৌগদবা পান্দমশিং (objectives) য়েংই। ওজানা অহানবা ওইনা ৱাহং চেগীদা খল্লিবসি—

- (1) মনুংদা যাওৱিবা মচাক কৰি-কৰি যাওবগে য়েংবনি
- (2) ৱাহং মখলশিংদুদনি
- (3) থাজনিংঙাই ওইৱা য়েংবনি (reliability)
- (4) চান্নৱা য়েংবনি (validity)

102. _____ অৱাবসি পাবদা ৱাবগী sign নত্তে।

- (1) ময়েক অমসুং ৱাহেই খংবগী
- (2) বনান চাং নাইনৱগী
- (3) পাবগী অয়াংবা অমসুং থুনা পাবগী
- (4) ৱাহেই অমসুং ৱাখল্লোন খংবগী

103. লোনগী মইশাদা মখাগীশিংদগী চুমদবদু কৰম্বনো ?

- (1) লোন খুদিংমকী মশাগী কয়াং (structure) লৈজে
- (2) লোনসি চংনবীগা চাওখংলকপগা মৰি লৈনৈ
- (3) লোনসি অৱাইবদগী হেমা লুশিনবদা লাকই
- (4) লোনসি সিনথেসিসতগী এনালিসিস ৰোমদা লাকই

104. ক্লাসৰুৱা তৌবা ওৱাইবা ময়ামশিংসিদগী কৰম্বনা চিনবুং লোন (oral language) খংবদা হেনগৎহনবগে ?

- (1) ওজাগা লৌইন্ননা লাইৱিকী ৱৰিশিং পুন্নপা পামিল্লবনা ওইগনি
- (2) পুন্নপা অচুম্বা খোনথোক হায়মিল্লবনি
- (3) চিন্‌ফা পুৱগা শৈৱেং তোঙান-তোঙান হায়বনি
- (4) অপান্না ৱাৰিশিংদু শকতম লাংদুনা শান্নবনি

105. থুনা পাবগী মথৌসি—

- (1) অপান্না লাকহন্নবনি
- (2) হেমা মমুংতানা খংনবনি
- (3) পাকাথোক চাওথোক পাবনি
- (4) মচাক খংনবনি

দিৱেঞ্জ : মখাদা পীৰিবা ব্ৰাৰেং অসি মুন্না পাৰগা
পীৰিবা ব্ৰাহ্মশিংগী অসিগী ঋইদগী চান্নবা পাউখুম পীযু
(ব্ৰাহ্ম 106-114) :

চাওখংলক্লিবা লৈবাকশিংদা ঐচ.আই.ভি./এইদস
শন্দোকপগী চাং অমদি মওং অসি লম লমগী ওইনা খেইনে।
অফ্ৰিকা অমসুং এচিয়াদা নুপা-নুপী—হকতিন্নবদা শন্দোকপনা
মশীং যান্মী। নোংপোক ইউৰোপনচিংবদা নৌনা নীংতল্লকপা
লৈবাকশিংদনা পুন্না হিদাক কাপমিন্নবদগী শন্দোকখিবনা
হেইলি। হায়রিবা মফম পুন্মকসিদা, মাগী মাগী লমগা চুনবা
পাশ্বে শীজিন্দুনা নহাৰোলশিংবু ঐচ.আই.ভি./এইদসতগী
কন্ননবা হোৎনহৌদ্রবদি, মতম খৰগী—মতুংদদি লাইচৎশি
পাঙ্কুনা শন্দোৱজুনা মালেমদগী নহাৰোল পুন্মক হাৎখিবা
য়াবগী অকিবা লৈ এইদস নাবখজা নত্তবদা নহাৰোলশিংগী
মশা-মউ ফনা হিংনবা অমদি মীওইবগী অধিকার মাঙহন্দনবা
হোৎনবা তাই।

ঐচ.আই.ভি. হায়বদি ইম্যন ডিফিসিয়েন্সি ভাইরস
হায়বনি। মহীক অসি হকচাংদা চংখ্ৰগা, মীওইবগী মশা
ঙাকথোকচনবা লৈরিবা থৌরাং (Immune system) দা
লান্দাৰজুনা মপাঙ্গল শোছহল্লি। হায়রিবা ইম্যন সিস্তেম
শোছৱক্লবদা মখল কয়গী লায়না চঙলজুনা মী অদুবু
নাহল্লকই। ঐচ.আই.ভি. হায়রিবা মহীক অসি পকখ্ৰবা মী
অদুগী ঈ নংত্রগা ফস্বীদা যাওই।

এইদস হায়বদি একাদ ইম্যন ডিফিসিয়েন্সি সিস্তেম হায়বনি।
ঐচ.আই.ভি. পাকপা মী অমগী হকচাংদা যাওরিবা ইম্যন
সিস্তেম অদু মপুং ফানা শোছৱবা মতমদা মখল কয়গী লায়না
চঙলকই; মখোয়শিং অদুদি টি.বি. উনশাগী লায়না, খোঙ
হাস্বা নংত্রগা লাইহৌ হৌবা অসিনি। মসিবু এইদসনা নাবা
হায়না খঙনৈ। ঐচ.আই.ভি. পাকপদগী এইদস নাৱকপদা
চঙবা মতম অসি মী মীদুগী লমচৎ-শাজৎ নংত্রগা পুন্সি মহিং
অদুগী মখা পোল্লি। ঐচ.আই.ভি. হায়বসি কনাগুন্না অমদগী
লৌৱদ্রবদি মতোমতা থোকচরকপা নত্তে। মহীক অসি
শন্দোৱক্লবদা সুপ্ততগী লস্বী অহ্মমখক লৈ। মহীক অসি ইচম
চম্মা চামীন-থকমিন্নবা, শান্নমিন্নবা, খুং, শোৱুবা, চুপুবা,
থবক শুমিন্নবা, ফি-ৰোল তিন্নবা কোল্লিক পুনবা, অমাংশঙ
তিন্নবা নংত্রগা কাঙনচিংবনা চীকপদা শন্দোকপা ওমদে।
লুহোংদ্রিঙৈদা নুপা-নুপী অনীমক মশা-মশা যানৱগা
ঐচ.আই.ভি টেষ্ট তৌথোকপা ফে। কৱিগুন্সদা নিপা নংত্রগা

নুপীদা প্লক্লবসু নুশিনবা অমসুং লৈন-লৈনবদি, যাই।
তৌবতবু চেকশিন থৌরাংদি লৌখৎকদবনি। অনা অয়েক
নংত্রগা খুদোংথীবা যাওৱকপদা, নীংথিজনা চাংয়েং তৌৱবা
মহীক যাওদবা ঈতমক কাপ্লিবা ফে।

- 106.** চাউখংলক্লিবা লৈবাকশিংদা লম লমগী মতুং ইম্মা
ঐচ.আই.ভি. শন্দোকপগী চাং কমদৌবগে ?
- (1) অমগা অমগা খেইনে
 - (2) অমগা অমগা মান্নবা লৈ
 - (3) মান্নবসু মান্নদবসু লৈ
 - (4) শন্দোকপগী চাং ব্ৰাংবা তান্নৱকই
- 107.** নোংপোক ইউৰোপনচিংবদা নৌনা নীং তল্লকপা
লৈবাকশিংদা ঐচ.আই.ভি. লায়না অসি কৱন্না পাক
শন্না শন্দোকপা হেনখিবগে ?
- (1) হকতিন্নবদগী
 - (2) নুপা-নুপী নুশিনৱকপদগী
 - (3) চাংয়েং তৌদুনা মহাও খংনিংলকপদগী
 - (4) পুন্না হিদাক কাপমিন্নবদগী
- 108.** ঐচ.আই.ভি. মহীক অসি, নাৱবা মী অদুগী
হকচাংগী কৱন্না শৰুজা যাওই—
- (1) শিংলী উতোংশিংদা যাওই
 - (2) ঈ নংত্রগা ফস্বীদা যাওই
 - (3) থবোন্সীদা যাওই
 - (4) মহীকসি যাওবা হকচাংগী শৰুক থিবা ফঙদে

109. ঐচ.আই.ভি. হায়বসি মপুং ফাবা রাইহে করিনো ?

- (1) হ্যমেন ইম্যুন ডিফিসিয়েন্সি ভাইরাস
- (2) হ্যমেন ইন্টরনেল ডিফিসিয়েন্সি ভাইরাস
- (3) হ্যমেন ইন্টরনেল ভাইরাস
- (4) হ্যমেন ইন্টিগ্রেটেড ভাইরাস

110. ঐচ.আই.ভি. হায়বা অসি করন্না শন্দোরকপগে ?

- (1) চুরুপ থকমিল্লবদগী শন্দোরকই
- (2) চামিন থকমিল্লবদগী শন্দোরকই
- (3) কনাগুম্বা অমদগী লৌরুদগা শন্দোরকই
- (4) ফি-রোল তিল্লবদগী শন্দোরকই

111. অনা অয়েক অমদি খুদোংথিবা যাওরজুনা ঙ্গী দরকার লৈরবদি করন্না ঙ্গবু কান্গীগনি ?

- (1) নীংথিজনা চাংয়েং তৌরবা ঙ্গ
- (2) খুদজ্জা ফংবা ঙ্গ
- (3) মচাদগী লৌবা ঙ্গ
- (4) ঙ্গ দান তৌবশিংদগী ফংলকপা ঙ্গ

112. ঐচ.আই.ভি. হায়বসি কনাগুম্বা অমদগী লৌরুদবদি মতোমতা থোকচরকপা নত্তে। পীরিবা রাইহে পরেং অসি মখাদা পীরিবশিংশিদিগী করন্না রাইহে পরেংনো খন্দোকউ—

- (1) পোজ্জিটিব
- (2) ইন্টরোগেটিব
- (3) নেগেটিব
- (4) এক্সক্লেমেটোরি

113. ‘মশ-মউ ফবা’ রাইহে অসিগী অর্থ মখাদা পীরিবশিংশিদিগী খল্লু—

- (1) হকচাং ফনা লৈবা
- (2) হকচাং নোয় পেনবা
- (3) হকচাং পাথনা লৈবা
- (4) চাবা থকপা ফবা

114. ঐচ.আই.ভি. অসি চামিননবদা লৌনদে। পীরিবা রাইহে পরেংশিদি যাওরিবা-মিন-অসি করিনো ?

- (1) কঞ্জংতিব মার্কার
- (2) এসোসিয়েতিব মার্কার
- (3) গ্লুরেল মার্কার
- (4) কেস মার্কার

দিৱেৰুৱন : শৈৱেং অসি পাৱগা মখাদা পীৱিৰা ৰাহংশিং অসিগী
পাউখুম পীয়ু (ৰাহং 115-120) :

উদগী চাউবা খোংনাংনি
অচৌবা খোংনাং পাস্বীনা
জীৱশিংদা উৰুম পী
উচেক ৰায়াশিংনা য়াৱেকফম ওই ।

মনা পুংবদা হৈনৌনি
হৈনৌনা জুম জুম পাঙ্লগা
মৰাই লুকপা হেঙ্লিদো ।

মগুণ লৈবা মীতনা
সমাজবু নোল্লুকা চংলিদো
মীয়ান্না ইকায় খুন্নেদো ।

115. অচৌবা খোংনাং পাস্বীনা জীৱশিংদা কৰি পী—

- (1) পৈশ পী
- (2) উৰুম পী
- (3) মশা মৱেং পী
- (4) কৰিমত্তা কান্নবা পীদে

116. উচেক-ৰায়াশিংনা কদায়দা য়াৱেকফম ওই ?

- (1) অশোংবা মোংশোংদা
- (2) যুমগী শাইজিন্দা
- (3) অচৌবা খোংনাং পাস্বীনা
- (4) শুমাং মতোনগী নাসপতিদা

117. মগুণ লৈবা মীনা সমাজদা কৰন্না চংপগে ?

- (1) মৰু লুকা চংলী
- (2) মমায় থাঙ্লংলগা চংলী
- (3) নোকা নোকা চংলী
- (4) কপ্পা কপ্পা চংলী

118. মগুণ লৈবা মীবু মীয়ান্না কৰন্না লোইনবগে ?

- (1) হৈনদনা লোয়নৈ
- (2) ইকায় খুন্না লোয়নৈ
- (3) নুংঙায়না লোয়নৈ
- (4) ইনথোকলগা লোয়নৈ

119. মথক্তা পীৱিৰা শৈৱেং অদু মুন্না পাৱগা 'দো'না
লোম্বা পৱেং কয়া যাওবগে ?

- (1) অমা যাওই
- (2) অনি যাওই
- (3) অহম যাওই
- (4) মৰী যাওই

120. “খোংনাং পাস্বীনা জীৱশিংদা উৰুম পী ।” কৰন্না
ৰাহৈ পৱেংনো ?

- (1) ইন্টৰোগেতিব
- (2) কমপ্লেঙ্ক
- (3) কম্পাউন্ড
- (4) দিল্কাৱেসন

কেন্দিদেটশিংনা **MANIPURI Language-II**
লৌরবদি পাৰ্ট-V গী (ব্রাহং 121-150) ফাওবগী
পাউখুম পিনবা হোৎনগদবনি ।

Candidates should attempt the
questions from **Part-V (Q. Nos.**
121-150), if they have opted
MANIPURI as **Language-II** only.

কেन्दिदेटशिंना **MANIPURI Language—II** लौरवदि पाट—V गी (राहं 121-150) फाउवगी पाउथुम पिनवा होउनगदवनि ।

दिरेक्शन : मखागी राहंशिंसीगी मखादा पीरिवा ओपशनशिं असीदगी ख्वाइदगी चन्नवदु खल्लगा पाउथुम गीयु (राहं 121-135) :

121. प्राइमारि स्कूल अमगी महैरोइशिंदा ख्वाइदगी कान्नगदवा तावगी अमसुं ङांवगी हेशिंवा (listening and speaking skills) लैहनगे हायवदि मखागीशिंसीदगी करन्ना मतन्नीना ओइगदगे ?

- (1) बारिलीवा अमसुं डिकक्लेसननि
- (2) शैरेणं थिवा अमसुं लोनगी लेबोरेटरिनि
- (3) शकतम लांलगा शान्नावा अमसुं पाउ पावनि
- (4) शकतम लांलगा शान्नावा अमसुं तेण्ण-तिन्नवनि

122. लोन्दा अरांपा मेनखंन तन्नीवा (remedial teaching) हायवसि—

- (1) महैरोइशिंना अहोवदा लानवा अरानवशिं फगंहन्नवनि
- (2) लोशिंगा मरि लैन्नवा अरानवशिं फगंहन्नवनि
- (3) महैरोइशिंदा मशागी ओइवा थान्जवा लाकहन्नवनि
- (4) मथक्कीशिंसी लोइनमकनि

123. करन्ना राहंना मयामगी ओइवा लोन खंनवगी ख्वाइदगी चन्नवा चांयेण्दु करन्ननो ?

- (1) यान्ना तेन्ना पाओथुम मखल
- (2) अशांवा पाओथुम मखल
- (3) एसेगी मखल
- (4) ओवजेक्तिभकी मखल

124. “अङ्गशिंसी लोन ङांवा ङुम्बगी मङ्गगा लोइनना पोक्ई ।” हायवसि कनाना हायवनो ?

- (1) पियजेण्नि
- (2) चोमसकिन्नि
- (3) डिगोसटकिन्नि
- (4) पेभलोडन्नि

125. हिन्दि ङांवा मफमदगी लाकपा नूपीमचा अमना नंगी नरमदा लाकपादा, नंगी लोन ङांवदा अरानवा याओरगा ङांइ । ओजा अमा ओइना नंना मखादा पिरिवशिंसीदगी करन्ना अचुम्बनि लोइगदगे ।

- (1) महाकपु माना ङांवा अरानवगी मतांदा हंजिन-हंजिन हायविगनि
- (2) महाकपु लोन हेन्ना शिजिन्नवगी तान्जा पिविगदवनि
- (3) नुमींखुदिंगी महाकपु अनोवा लोन अमा पुंथाइ अमगी ओरइयु हायगनि
- (4) अनोवा लोन शिजिन्नवदुदा महाक्की ममालोनगी ममि ताहनलोइदवनि

126. पिरिवा पान्दमशिंसीगी (objectives) मखादा लोन तमलोइदवसी करन्ननो ?

- (1) पुञ्जिगी थाक मखल मयाम खंवनि
- (2) लोन खंनवा तन्नि
- (3) नुंगी राहै हायवा अमसुं तावनि
- (4) पुञ्जिगी तौगदवशिं तौवनि

127. লোনগী মতাংদা মখাগীশিংসিদগী এসে মখলগী চাংয়েংদা খুদোংচাগদবসি করম্বনো ?

- (1) চাংয়েংসিনা অঙাংশিংগী মইদা মখোয়গী রাখল ফজনা শাগৎপগী মঙম খংবদা মতেং পাংই
- (2) চাংয়েংগী ওইনা ব্রাহং খরদমক খংনবদা মতেং ওই
- (3) মইরোইশিংনা ব্রাহং খরদমক খুমগদবনিনা পাবগী মতম কল্লি
- (4) সিলেবস লোইনা তৌগদবনি

128. ইবা ওঁরাইনবগীদমক্তা অতোপ্লগী মতেং লৈবা অঙাংশিংনা (children with special needs) দরকার লৈরিবসি

- (1) মশাগী তোপ-তোপ্লা রাখল্লোন লৈবনি
- (2) সিন্বেলিক ওইবা লোন শিজিলবনি
- (3) বাইশিং চুল্লা শিজিলবদুনি
- (4) খুই ফজবদুনি

129. চাং নাইনা তৌবা অমদি ফজনা খংদোরুবা লোনগী চাংয়েংদা (continuous and comprehensive evaluation) মখাগীসিদগী করম্বদা পুক্রিং থমগদগে ?

- (1) অচুম্বা বাইশিংদনি
- (2) প্রোজেক্টী খবক্তনি
- (3) অচুম্বা খোনথোক্তনি
- (4) খেংলবা মতাংশিংদা লোন শিজিলবা ওমবদনি

130. মলাটিলিংখালিজম হায়বসি

- (1) লোন তম্বীবদা অপনবা ওই
- (2) লোনগী মচাকশিংদা অকিবা ওইহনলি
- (3) লোন তম্বদা মরুওইবা মচাক ওই
- (4) লোন তম্বদা অরবা ওই

131. লোনগী অহানবা মওংসি

- (1) সাইন লোননি
- (2) গ্রামারনি
- (3) অইবা লোননি
- (4) চিনবুং লোননি

132. প্রাইমারি খাজা বারিশিংগী অমদি শৈবংশিংগী খুইদগী মরুওইবা মীংয়েংসি করিনো ?

- (1) কালবশিং ওইগনি
- (2) শৈবংশিং অমদি বারিশিংসি বাই যামহনগদবনি
- (3) মরুওইবা মমিংশিং অমসুং তাক্কশিং হঞ্জিন-হঞ্জিন হায়বনি
- (4) শৈবংশিং অমসুং মরুওইবা অইবশিংগী বারি হায়বনি

133. গ্রামার তন্ত্ৰীবনা মতেং পাংলিবসি—

- (1) চপ-চানা ঙ্গাবদনি
- (2) ফজনা জর-জর ঙ্গাবদনি
- (3) মশিং ফজনা খংবদনি (numeracy)
- (4) ইবা-পাবা হৈবদনি

134. ইবগী চংনবীদা যাওরিবসি—

- (1) বারিগী রাখল্লোননি
- (2) রাখলনা শাগৎপনি
- (3) পংচুয়েসন ফজনা শিজিলবনি
- (4) ফজবা রাইশিং শিজিলবনি

135. লোন অমদা চাংয়েং য়েংবগী মরুওইবা পান্দমসি —

- (1) তল্লীবশিংদুগী অরায়শিং পুথোকপনি
- (2) মইহেরোইশিংনা উৎথোরকপশিংদুদা মথোয়বু থাংগৎনবা লেপ্পনি
- (3) মইহেরোইশিংসী কয়াল্লা খংলবগে (achievement) হায়বদু য়েংবনি
- (4) খংদোক্ৰবা হোৎনরগা অরাৎপশিংদু মেনখংপনি

দিরেক্ৰন : পীরিবা রাংবো অসি পারগা মখাদা পীরিবা রাহংশিং অসিগী চানবা পাউখুম খনদুনা পীয়ু (রাহং 136-143) :

পৃথিবীগী অকোয়বদা লৈরিবা নুংশিংকী ফিভমদা হৌজিক চাউরবা অহোংবা কয়া লাক্লে। জীবশিংনা স্বর হোনবদা চঙলিবা কারবোনদাইওক্সাইদ অমদি ওক্সিজেন গ্যাসকী চাং অসি চাউনা হোংলক্লে। নুংশিং শেংলক্তবগী খ্বাইদগী চাউবা মরমদি কল-কারখানাঙ্গী চুমথোক্তবা হু চেপ্তবা গ্যাস অহেনবা চাংদা থাদোরকপনি। পৃথিবীগী লৈবাক কয়াদা উমং কয়া পাক্ৰুনা কোকথোকপা লোয়ননা মৈ থাদোকপনা নুংশিং শেংলক্তবগী মরুওইবা মরম অমসু ওইরি। মরম অসিদগী কারবোনদাইওক্সাইদকী চাং য়াল্লা হেনগৎলকই। অমরোমদা উমং-রামং কা হেন্না কোকথোকপদগী উনা-রানানা নুংশিজ্ঞা থাদোরকপা ওক্সিজেন গ্যাসকী চাংসু অসুম হুহুরকই। ভারত অমদি খা নোংপোক এশিয়াদা উমং-রামং কয়া পাক্ৰুনা মৈ থাদোক্ৰুনা পান্লে উবগী চংনবী অসি অসুম হেঞ্জিল্লকপনা উমংগী পোৎথোক হুহুরকপা, উমংগী লম কয়া লৈকংলা ওনশিল্লকপা অমদি নুংশিং শেংলক্তবদগী লায়না লায়চং কয়া পাক্ৰুনা থোক্ৰকই। পৃথিবীগী নুংশিং নুংশা শেংহনবদা অচোবা হৌদাং লৌরম্বা, পৃথিবীগী থবোয়ীনি হায়নবা অমাজোন বেসিনগী উমং হৌজিক তংথায় হেন্না কোকশিল্লক্লে। মরম অসিনা উমং-রামং ঐথোয়দা পীরিবা কয়লা পুন্না মীপুম তিংনা খঙহনবা য়াল্লা তঙইফদে। পৃথিবীগী চাউখৎলবা লৈবাকশিংদা পায়খৎলক্ৰিবা 'গ্রীন বেল্ট' অমসু 'গ্রীন পার্টি'গী ঈহৌদা যাওশিন্দুনা উ থাজিনবা লোয়ননা উমং শেমগৎপা ঐথোয় পুন্মক্ৰী হৌদাংনি। মমাংঙৈদা ঐথোয়গী অহল লমনশিংনা উমং রামং কয়া উমংলাইগী উয়োক ওইনা থমদুনা উ য়ানবদা অথিংবা থমলকই, উমং কয়া নীংথিনা য়োক্ৰুম্মী। উ-রাবু লাইনি নীংদুনা মথোয়বু য়ানবদা ঈরাং-থৌনিবগী চংনগী কয়া 'হিজন-হিরাও' অমদি অতৈ পুয়া, পুরান কয়াদা ময়েক শেংনা লৈরি। উমং পাক্ৰুনা কোকথোকপনা পৃথিবীগী শাবগী চাংসু অসু হেনগৎহল্লকই। ২০ শুবা চহী চাগী খ্বাইদগী শাবা চহী ১০দি ১৯৮০ দগী ১৯৯০ ফাওবসিনি। পৃথিবীগী মমল য়াল্লাবা পান্দি অমসুং শা-ঙা জাং ১৪০ রোমদি উমংশিংদগী নুংতিগী ওইনা মুৎশিল্লকলি হায়না অখঙ অহৈশিংনা পানরি। উমং কোকথোকপনা ঈশিং নুংশিত্তা পীবা চৈথেংনা লমদম অমগী পান্দি, শা-ঙাগী-ফিভম

(বাইওডাইভৰসিটি) দা শোকহল্লকপা অসি মীপুম তিংনা
খঙহল্লাবা হোৎনবা তঙাইফদে।

136. জীবশিংনা স্বর হোনবদা চঙলিবা কারবোনদাই-
ওক্সাইদ অমদি _____ গ্যাসকী চাং অসি চাউনা
হোংলক্লে।

- (1) হাইড্রোজেন
- (2) নাইট্রোজেন
- (3) ওক্সিজেন
- (4) ঈশিং

137. কল-কারখানাদগী চুমথোক্তবা হু চেল্লাবা গ্যাস
অহেনবা থাদোরকপদগী খাইদগী চাউবা অহোংবসি
করিনো ?

- (1) নুংশিং মরাংকাইরক্তবা
- (2) নুংশিংতা ঈশিংগী চাং হেল্লকপা
- (3) নুংশিংতা নাইট্রোজেনগী চাং যাওরকপা
- (4) নুংশিং শেংলক্তবা

138. উমং কোকথোকপা অমসুং মৈ থাদোকপনা
নুংশিংতা হেনগৎলকইবা গ্যাস অদুগী মমীং করি
কৌই —

- (1) হাইড্রোজেন
- (2) নাইট্রোজেন
- (3) ওক্সিজেন
- (4) কারবোনদাইওক্সাইদ

139. পৃথিবীগী নুংশিং নুংশা শেংহনবদা অচৌবা থৌদাং
লৌই হয়নরিবা উমং (forest) অদু করি
কৌই —

- (1) সুন্দরবন্দ উমং
- (2) অমাজোন বেসিন
- (3) সুমাতা বেন উমং
- (4) কোঙ্গো বেসিন উমং

140. মমাংঙৈদা অহল লমনশিংনা উমং-রামংবু উ য়ানবা
থিংদুনা উমং-রামং কয়া করল্লা য়োক্তুনা
থমলম্বগে ?

- (1) উমং লাইগী উয়োক ওইনা
- (2) ভুত-প্রেত লৈ হায়জিন্দুনা
- (3) মী-শিরগা লংথোকফম ওইনা
- (4) শা-কৈনা য়ুমলক্তা চেনশিল্লক্তনবা

141. ২০ শুবা চহীচাদা উমং কোকথোকপনা স্বায়দগী শাখিবা চহি অদু কয়াদগী কয়া ফাওবনো ?

- (1) ১৬৮০-১৬৯০
- (2) ১৭৮০-১৭৯০
- (3) ১৮৮০-১৮৯০
- (4) ১৯৮০-১৯৯০

142. উ-বাবু যানবদা ঈরাং খৌনিবগী চৎনবী লৈরম্মী হায়বসি করি পুরানদা যাওবগে ?

- (1) লৈথক-লৈখারোল
- (2) হিজন-হিরাও
- (3) পাখংবা লাংয়েন ঈশৈ
- (4) লৈরোন

143. মমাংঙৈদা উ যানবদা অথিংবা থমলমই। রাইহে পরেংশিদা যাওরিবা 'অথিংবা' রাইহৈশি করিনো ?

- (1) নাউননি
- (2) প্রনাউননি
- (3) ভাবনি
- (4) এডভাবনি

দিরেক্সন : পীরিবা বারেং মতেক অসি পাদুনা মখাদা পীরিবা রাহংশিং অসিগী পীরিবা পাউখুমশিং অসিদগী চান্নবা পাউখুম পীয়ু (রাহং 144-150) :

নিংথৌ পল্লিঙে মতমদা ত্রিপুরা অমসুং মণিপুর অনিসি য়ান্না চারৌ মৌরৌনরমী। মণিপুরগী কোনুংগী নিঙোল কয়া ত্রিপুরাগী মহারানী ওইথিরম্মী মহারাজ বীরচন্দ্রসু মৈতে নিঙোল লুহোংখি। মহাক ইং ১৮৬২ দগী ১৮৯৬ ফাওবা পাল্লম্মী। মহাক্সা ত্রিপুরাবু আধুনিকী লম্বীদা খোঙদাহনখি। বীরচন্দ্রগী অনীশুবা মহারানী রাজেশ্বরী পাঙনবম শাগৈগী নিঙোলনি। মহাক রাধাকিশোরগী অপোকপীনি। মজাইবুংঙো রাধাকিশোরবু ত্রিপুরাগী নিংথৌ ওইহন্নবগী বর নিদুনা মহারানী রাজেশ্বরীনা ইবুধৌ পাখংবা লাংখি হয়। ইবুধৌনা মহারানীগী নীংবা থুংহনখি। পাখংবা লাংতুনা মহাক্সা ত্রিপুরাদা 'লাই হরাওবা' হৌদোকপিখি। অদুগী মথংদগী লেপুনা চহী খুদিংগী ইবুধৌ পাখঙবগী লাইশঙ মমাঙদা লাই হরাওবা পাঙথোকখি। ত্রিপুরানা ভারত্তা তিনদ্রিঙে মমাঙ ফাওবা ত্রিপুরাগী নিংথৌশিংনা শীনলাংদুনা চহী খুদিংগী লাই হরাওবা পাঙথোক্সম্মী। ইবুধৌ পাখঙবা লাইশঙ মমাঙদা হৌজিক অতৈ লাই হরাওদ্রবসু চহী খুদিংগী লেপুনা চাক্লেন কংলি। চাক্লেন কংপদা অতৈ জাতিগী মীশিংসু য়ান্না তিল্লি হৈ-লৈ পৈশা য়ান্না কংলি। মহারাজ বীরচন্দ্রগী খ্বাইদগী অচানবী মহারানী ভানুমতীসু মৈতে নিঙোলনি। মহাক বড়ঠাকুর সমরেন্দ্র চন্দ্র দেববর্মগী অপোকপীনি। মহারাজ বীরচন্দ্রগী মহারানী অতোম্বী মনমোহিনী দেবীসু মৈতে নিঙোলনি। মহাক খুমছেম চনুনি। মহারাজ বীরচন্দ্র মাণিক্য মৈতে নিঙোলশিং লুহোংলম্বতা নত্তনা মৈতে লোনব মমালোনগুম গাংবা গুমলম্মী।

মহারাজ বীরচন্দ্রগী মজাইবুংঙো রাধাকিশোর মৈতে মহারানীগী মচানি। মহারানীশিংসু মৈতে নিঙোলনি মহারাজ রাধাকিশোর 'ধাকা মহারানী' রত্নমঞ্জুরীবু লুহোংখি। মণিপুরগী মহারাজ দেবেন্দ্র সিংহ রাজসিংহাসন্দগী তাহোরকখিবদগী ধাকাদা চংজদুনা লৈখি। মরম অদুনা মহাক্সী মজাইবেম্মা রত্নমঞ্জুরীবু 'ধাকা মহারানী' হায়রগা খঙনরম্মী। ত্রিপুরাগী নিংথৌ কোনুংদা রাধাকিশোর অমসুং রত্নমঞ্জুরীগী লুহোংবগী খৌরম পাঙথোকখি। মখোয়গী মজাইবুংঙো বীরেন্দ্রকিশোরনা মহারাজ রাধাকিশোরগী মথংদা ত্রিপুরাগী নিংথৌ ওইখি। রাধাকিশোরগী মহারানী তুলসীবতীসু মৈতে

নিঙোলনি। ত্ৰিপুৱাদা নুপীশিংদা শিক্ষা শব্দোকপদা মহাৰানী অসিনা অচৌবা হৌদাং লৌথি। অগৰতলাগী মহাৰানী তুলসীবতী গাৰ্লস স্কুল অসিনা মদুগী খুদমনি। মহাৰানী অসিগী অৱাংবা থাকী ৰাখল-মিনুংশিনা নুপীমচাশিংবু লাইৰিক লাইশু হৈহ্নবা খৰায় যাওনা হোৎনথি।

144. ত্ৰিপুৱাগী নিংথৌ বীৰচন্দ্ৰনা কনাগী নিঙোলগা লুহোংখিবগে

- (1) কুকী নিঙোল
- (2) তাংখুল নিঙোল
- (3) মৈতৈ নিঙোল
- (4) বেঙ্গলী নিঙোল

145. বীৰচন্দ্ৰ নিংথৌগী অনীশুবা মহাৰানী ৰাজেশ্বৰী কৱন্থা শাগৈগী নিঙোলনো ?

- (1) ইৰেংবম শাগৈ
- (2) পাঙনবম শাগৈ
- (3) লৈশাংথেম শাগৈ
- (4) থিয়াম শাগৈ

146. কৱন্থা মহাৰানীনা ইবুধৌ পাখংবগী লাইশু মমাঙদা লাই হৰাওবা হৌদোকখিবগে ?

- (1) মহাৰানী ৰাজেশ্বৰী
- (2) মহাৰানী ইন্দুপ্ৰভা
- (3) মহাৰানী লৌতুনেশ্বৰী
- (4) মহাৰানী মোধুমতী

147. মহাৰাজ বীৰচন্দ্ৰগী খাইদগী অচানবী মহাৰানী অদুগী মমিং কৰি কৌবগে ?

- (1) মোধুমতী
- (2) চন্দ্ৰমুখী
- (3) প্ৰভাবতী
- (4) ভানুমতী

148. মণিপুৰগী নিংথৌ দেবেন্দ্ৰ মহাৰাজগী মজাইবেস্মা ৰত্নমঞ্জুৰী ত্ৰিপুৱাগী মহাৰানী ওইথি। মহাকপু কৰি হায়না খঙনখিবগে ?

- (1) ধাকা ইবেস্মা
- (2) ধাকা মহাৰানী
- (3) ধাকা মাতাজী
- (4) মণিপুৰ মহাৰানী

149. মণিপুৰগী মহাৰাজ দেবেন্দ্ৰনা ৰাজসিংহাসন্দগী তাছোৱৰুগা মফম কদাইদা চংজফম লৌদুনা লৈখিবগে ?

- (1) শিলেট
- (2) চিত্তাগোং
- (3) ধাকা
- (4)

150. ত্ৰিপুৱাদা নুপীশিংনা শিক্ষা শব্দোকপদা অচৌবা হৌদাং লৌথিবী মহাৰানী অদুগী মমিং কৰি কৌই।

- (1) মহাৰানী তুলসীবতী
- (2) মহাৰানী কুৱঙ্গনয়ীনি
- (3) মহাৰানী ৰত্নমঞ্জুৰী
- (4) মহাৰানী ৰাজেশ্বৰী

মখাদা পীরিবা নীতি-নিয়মশিং (Instructions) অসি য়ান্না চেকশিনা পাউ :

1. মখাদা পীরিবা ব্রাহ্মশিংশি পাউখুম পীদিংগৈ মমাংদা চেকশিনা পাগনি। মতুংদা টেষ্ট বুকলেটতা যাওরিবশিং অদুগী পাউখুম পীগনি।
2. OMR অঙ্গর শীটকী অনীশুবা নাকন্দা ব্রাহ্ম খুদিংমকী পীরিবা কলম (Column) মরিদুগী মনুংদা শুপ্লগী অচুশ্বনি খল্লাবা মফম অদুখক্তদা ব্লেক/ব্লু বোল পোইন্ট পেননা ময়েক শেংনা মার্ক (Mark) তৌগদবনি। অতোপ্লা মফম অমদা অনীশুবা মার্ক তৌবা য়াদে।
3. কেন্দিদেটশিংনা অঙ্গর শীটতু থুপচিনবা, থেকচিনবন চিংবগী মওং অমত্তা তৌবা য়াদে। অঙ্গর শীটতা রোল নম্বর ইননবগীদমত্তা থমলিবা মফম অদুখক্তদা নশাগী রোল নম্বর ইগদবনি। অতোপ্লা মফম অমত্তা ইশিনবা, য়েকশিনবা তৌবা য়াদে।
4. টেষ্ট বুকলেট (কেইসন পেপার) অমসুং অঙ্গর শীট অদু য়ান্না চেকশিনগদবনি, করিগুশ্বা মরম অমত্তদসু (শুপ্লগী টেষ্ট বুকলেট অমদি অঙ্গর শীটকী নম্বর মান্নরমদবদগী শিন্দোকপা নত্তনা) অনীদু শিন্দোক-শিঞ্জিন তৌবা য়ারোই।
5. কেন্দিদেটশিংনা টেষ্ট বুকলেট অমদি অঙ্গর শীটকী Code অমসুং নম্বর অদু (Attendance Sheet)তা ময়েকশেংনা চুন্না ইগদবনি।
6. OMR পাউখুমচে অদু মেচিনা পাগনি এডমিত কার্দতা পিখিবা ইনফোরমেশন অদুগা খেল্লাবা লৈহল্লোইদবনি। অদুনা ইনফোরমেশন অদু মপুং ফাদনা থমলমলোইদবনি।
7. কেন্দিদেটশিংনা পরিক্ষা হোল/roomদা মশাগী Admit Card নত্তনা করিগুশ্বা মখলগী লাইরিক, অনশ্বা চে-চাং, পেজর, মোবাইল ফোন, ইলেকট্রোনিক্স ডিভাইস নচিংবা পোং অমত্তা পুশিনবা য়াদে।
8. মোবাইল ফোনশিং, ই-পাও ফাওদোক্লবা খুংলাইশিং (সুইচ ওফ তৌরগফাওবা), অতোপ্লা পাস্বেশিং পরিক্ষা হোল/room মনুংদা পুরকপা য়াদে। বারোলশিং অসি ইন্দ্রবদি নত্তবা পাস্বে শিজিনে হায়দুনা পরিক্ষাদগী তাছোকপা য়াওনা এক্সন লৌখৎকনি।
9. ইনভিজিলেটরনা হংলকপগা কেন্দিদেটশিংনা মশা-মশাগী Admit Card পুথোক্কদবনি।
10. কেন্দিদেট অমত্তনা সুপারিনটেণ্ডেন্ট নত্রগা ইনভিজিলেটরগী অয়াবা য়াওদনা মশাগী ফমফম থাদোকপা য়াদে।
11. কেন্দিদেটশিংনা মশাগী অঙ্গর শীটতু ইনভিজিলেটরদা পীরমদনা অমদি এটেন্ডেন্স শীটতা অনীরক হন্না sign তৌরমদনা পরিক্ষা হোল/room থাদোকপা য়ারোই। মশাগী অঙ্গর শীটতু পীরল্লবসু এটেন্ডেন্স শীটতা অনীরক হন্না sign তৌরমদবা কেন্দিদেটশিংদি unfair meansকী case ওইনা লৌগনি।
12. পরিক্ষা হোল/room মনুংদা ইলেক্ট্রোনিক/মেন্যুল কালকুলেটর শীজিনবা য়াদে।
13. কেন্দিদেটশিংনা পরিক্ষা হোল/room মনুংদা পরিক্ষা থারিঙেদা বোর্ডকী Rules and Regulations ঙ্গা চৎকদবনি। Unfair means নচিংবা থোকহন্নিন্দবা থৌদোকশিং থোকলকপদা বোর্ডকী Rules and Regulationsকী মতুংইনা বারোপ লৌগনি।
14. টেষ্ট বুকলেট নত্রগা অঙ্গর শীটকী করিগুশ্বা মফম অমত্তদা শেগায়-তুগায়বনচিংবা তৌবা য়ারোই।
15. পরিক্ষা হেক লাইবগা কেন্দিদেটশিংনা মাগী-মাগী অঙ্গর শীটতু পরিক্ষা হোল/roomদুদা লৈরিবা ইনভিজিলেটরদুদা খুৎশিন্নরল্লগা মশা-মশাগী টেষ্ট বুকলেটতু পুরগা থোকখিগদবনি।

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर-पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह काले/नीले बॉलपॉइंट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस उत्तर-पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक उत्तर-पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर-पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर-पत्र के संकेत या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/उत्तर-पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका संकेत व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से हाजिरी-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर-पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश-पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश-पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य-सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और उनके विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना उत्तर-पत्र दिए बिना एवं हाजिरी-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार हाजिरी-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए, तो यह माना जाएगा कि उसने उत्तर-पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अँगूठे का निशान हाजिरी-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी बोर्ड के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला बोर्ड के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी हालत में परीक्षा पुस्तिका और उत्तर-पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी हॉल/कक्ष छोड़ने से पूर्व उत्तर-पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Black/Blue Ballpoint Pen** on **Side-2** of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
3. The candidates should ensure that the Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the Answer Sheet.
4. Handle the Test Booklet and Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
5. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/Answer Sheet in the Attendance Sheet.
6. A machine will read the coded information in the OMR Answer Sheet. Hence, no information should be left incomplete and it should not be different from the information given in the Admit Card.
7. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the Examination Hall/Room.
8. Mobile phones, wireless communication devices (even in switched off mode) and the other banned items should not be brought in the Examination Halls/Rooms. Failing to comply with this instruction, it will be considered as using unfair means in the examination and action will be taken against them including cancellation of examination.
9. Each candidate must show on demand his/her Admit Card to the Invigilator.
10. No candidate, without special permission of the Centre Superintendent or Invigilator, should leave his/her seat.
11. The candidates should not leave the Examination Hall/Room without handing over their Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where a candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
12. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
13. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Board with regard to their conduct in the Examination Hall/Room. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Board.
14. No part of the Test Booklet and Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
15. **On completion of the test, the candidate must hand over the Answer Sheet to the Invigilator in the Hall/Room. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**